

AKREDİTASYON SÜRECİNDE PROGRAM ÇIKTILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ PEYZAJ MİMARLIĞI PROGRAMI ÖRNEĞİNDE BİR ARAŞTIRMA

Mustafa ÖZGERİŞ^{1*}, Serkan ÖZER¹.

¹Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

*Sorumlu yazar: m.ozgeris@atauni.edu.tr

Mustafa ÖZGERİŞ: <https://orcid.org/0000-0003-1006-9303>

Serkan ÖZER: <https://orcid.org/0000-0002-1220-206X>

Please cite this article as: Özgeriş, M. & Özer, S. (2022) Akreditasyon sürecinde program çıktılarının değerlendirilmesi: Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı programı örneğinde bir araştırma, *Turkish Journal of Forest Science*, 6(2), 496-509.

ESER BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş 22 Temmuz 2022 / Received 22 July 2022

Düzeltilmelerin gelişi 6 Eylül 2022 / Received in revised form 6 September 2022

Kabul 8 Eylül 2022 / Accepted 8 September 2022

Yayımlanma 31 Ekim 2022 / Published online 31 October 2022

ÖZET: Yükseköğretimde program akreditasyonu, bir akreditasyon kuruluşu tarafından belirli bir alanda akademik ve mesleğe ilişkin standartların bir yükseköğretim programınca hangi ölçüde karşılandığını belirleyen; ölçme, değerlendirme ve dış kalite güvence sürecidir. Yükseköğretim programlarının akreditasyon süreçlerinde değerlendirmede kullanılan bazı ölçütler bulunmaktadır. Bu ölçütlerden biri, program çıktılarıdır. Program çıktıları yükseköğretim programlarının öğrencilerine öğrenim süresi boyunca kazandırdıkları bilgi, beceri ve davranışlardır. Bu çalışmanın amacı Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nün akreditasyon çalışmalarının bir parçası olarak gerçekleştirdiği program çıktıları belirleme, güncelleme ve ölçme-değerlendirme süreçlerini incelemektir. Çalışma kapsamında bölüme ait akreditasyon öz değerlendirme raporu, bölüm kalite komisyonu raporları ve paydaş toplantısı raporları incelenerek, program çıktılarına ulaşma anketi gerçekleştirilmiştir. Çalışma ile akreditasyon süreçlerinin peyzaj mimarlığı eğitimine yönelik belirli standartların oluşturulması ve eğitim kalitesinin ölçme ve değerlendirme metotlarıyla sürekli izlenerek tedbir geliştirilmesi konusunda öncü bir rol oynayabileceği değerlendirilmiştir. Ayrıca program çıktılarına hangi düzeyde ulaşıldığını değerlendirmede sadece öğretim üyesi ve mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin görüşlerine dayanarak yapılan bir değerlendirmenin yetersiz olacağı, programdan mezun olarak en az 1-2 yıl sektörde çalışma deneyimine ulaşmış mezunların da görüşlerine başvurulmasının daha doğru bir değerlendirme verisi sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Akreditasyon, Peyzaj Mimarlığı, Program Çıktısı

EVALUATION OF PROGRAM OUTCOMES IN THE ACCREDITATION PROCESS: A RESEARCH ON THE CASE OF ATATURK UNIVERSITY LANDSCAPE ARCHITECTURE

ABSTRACT: Program accreditation in higher education, which determines the extent to which academic and vocational standards in a particular field are met by a higher education program by an accreditation body; measurement, evaluation and external quality assurance process. There are some criteria used in evaluation in accreditation processes of higher education programs. One of these criteria is program outputs. Program outcomes are the knowledge, skills and behaviors that a higher education program provides to its students during their education. The aim of this study is to examine the program output determination, update and measurement-evaluation processes carried out as part of the accreditation studies of the Department of Landscape Architecture, Faculty of Architecture and Design of Atatürk University. Within the scope of the study, the accreditation self-assessment report of the department, department quality commission reports and stakeholder meeting reports were examined and a survey was conducted to reach the program outputs. With the study, it has been evaluated that accreditation processes can play a pioneering role in establishing certain standards for landscape architecture education and developing measures by continuously monitoring the quality of education with measurement and evaluation methods. In addition, it has been concluded that an evaluation based on the opinions of the faculty members and students at the graduation stage will be insufficient in evaluating the level of achievement of the program outputs, and it will be more accurate to apply for the opinions of graduates who have graduated from the program and have at least 1-2 years of working experience in the sector.

Keywords: Accreditation, Landscape Architecture, Program Outcome.

GİRİŞ

Akreditasyon, Fransızca bir sözcüktür ve güvenilir olma anlamına gelmektedir (Doğan 1999; Kılıçaslan 2020: 11). Yükseköğretimde akreditasyon ise akademik kalite, şeffaflık ve sürekli gelişim sürecini ifade etmektedir (Romanovski, 2022). Yükseköğretimde akreditasyon, ilk kez ABD'de ortaya çıkmış ve kısa sürede dünya genelinde yayılmıştır (Aktan & Gencel, 2010; Dinler vd., 2020). Akreditasyon günümüzde yükseköğretim kurumlarında en etkili kalite güvence araçlarından birisidir (Çabuk, 2010; Çabuk, 2018; Ogunode & Samuel, 2022).

Eğitimde kalitenin sağlanması ve sürdürülmesi konularında birbirinden farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Çağdaş eğitim, kalitede sürekli aynı standardı yakalamayı gerektirmektedir (Çabuk, 2018, Uzun vd., 2020: 34). Bu standardı yakalamak program akreditasyonu ile mümkün olmaktadır. Program Akreditasyonu; bir akreditasyon kuruluşu tarafından belirli bir alanda akademik ve mesleğe ilişkin standartların bir yükseköğretim programınca hangi ölçüde karşılandığını belirleyen; ölçme, değerlendirme ve dış kalite güvence sürecidir (YÖKAK, 2022a).

Her mesleğe ilişkin kalite değerlendirmesi yapan bir yetkilendirilmiş akreditasyon kuruluşu bulunmaktadır. Türkiye'de ulusal akreditasyon kuruluşlarının yetkilendirmesi, uluslararası akreditasyon kuruluşlarının tanınması ve ayrıca üniversitelerin akreditasyonu Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından belirli ilke ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmektedir

(YÖKAK, 2022a). YÖKAK 2021 yılı itibarıyla Türkiye’de 12 üniversiteyi tam (5 yıl süreyle), 7 üniversiteyi ise koşullu olarak (2 yıl süreyle) akredite etmiştir. Bunun yanında YÖKAK 20 ulusal mesleki kuruluşu, ilgili oldukları alanlarındaki yükseköğretim programlarını akredite etmek üzere yetkilendirmiştir.

Peyzaj Mimarlığı alanında yükseköğretim boyunca alınan eğitimin kalitesini artırmak amacıyla birçok ülkede asgari kalite standartları tanımlanmış ve akreditasyon uygulamaları geliştirilmiştir (Çabuk, 2018). Türkiye’de ise peyzaj mimarlığı mesleğinde kalite standartlarını belirlemek için yetkilendirilen ulusal akreditasyon kuruluşu Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği (PEMDER)’dir. PEMDER 2018 yılında kurularak, 2020 yılında YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarındaki peyzaj mimarlığı öğretim programlarını akredite etmek amacıyla tescil edilmiş ve 2021 yılı itibarıyla ilk akreditasyon başvurularını almaya başlamıştır (PEMDER, 2022a).

PEMDER akreditasyon sürecinde peyzaj mimarlığı programlarını 7 farklı genel ölçüt ve 5 farklı disipline özgü ölçüt altındaki 90 farklı alt ölçüte göre değerlendirmektedir. Bu ölçütler Tablo 1’de verilmektedir:

Tablo 1. PEMDER Akreditasyon Ölçütleri (PEMDER, 2022b)

Genel Ölçütler	Disipline Özgü Ölçütler
Programın Özgörevi ve Öğretim Amaçları	Peyzaj Mimarlığı Kuramı ve Metodolojisi
Öğrenciler ve Program Çıktıları	Planlama, Tasarım, Yönetim
Öğretim Planı (Müfredat)	Yapısal ve Bitkisel Malzeme
Öğretim Kadrosu	Peyzaj Mimarlığında Bilgi Teknolojileri
Altyapı, Alet-Ekipman, Teknoloji	Peyzaj Mimarlığında Meslek Pratiği
Kurum Desteği ve Karar Alma Süreçleri	
Mezunlar, Uygulamacılar ve Toplumla Etkileşim	

Akreditasyon süreçlerinin değerlendirme ölçütlerinden biri program çıktılarıdır. Program çıktıları eğitim programı içerisinde ne öğretilene ve neyin değerlendirileceğine ışık tutar (Harden et al., 1999). Program çıktıları öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (PEMDER, 2022a). Daha genel bir tanımlamayla program çıktıları mezun olan öğrencilerin hangi becerilere sahip olacaklarını belirten ifadelerdir (Özdemir vd., 2018; Alaca & Kaba, 2022). Fredriksson (2004), eğitim kalitesinin, bilgi, beceri ve davranışların öğrenilme düzeyiyle ilişkili olduğunu ve bunun da kalite tanımına dâhil edildiğini bildirmektedir (Çabuk, 2018).

Program çıktısı, eğitim-öğretimin önemli bir parçasıdır ve eğitim-öğretim, sürdürülebilir kalkınmanın merkezinde yer alan amaçlardan biridir (UNESCO, 2022). Bir yükseköğretim programında program çıktısı hazırlamak öncelikle ‘nasıl ve hangi niteliklere sahip bir insan yetiştirmek istiyoruz?’ sorusuna cevap bulmayla başlamaktadır (Arsal, 2021).

Program çıktılarının yükseköğretimde karşılığını bulması 2000 yılında yayımlanan Lizbon Stratejisi ve 2001 yılında dahil olunan Bologna Süreci hedeflerine dayanmaktadır (TYYÇ, 2022). Özellikle Bologna süreci Türk yükseköğretiminde belirli standartların ortaya konulması açısından önem taşımaktadır. Bologna sürecinin temelleri 1998 yılında Avrupa’da ortak bir yükseköğretim alanı oluşturma fikriyle atılmıştır. Bu fikir 1999 yılında imzalanan Bologna Bildirisi ile hayata geçirilmiştir. Başlangıçta 29 Avrupa ülkesi tarafından imzalanan bildiri ile aşağıda verilen temel hedefler ilan edilmiştir (YÖK, 2022):

- Kolay anlaşılır ve birbirleriyle karşılaştırılabilir yükseköğretim diploma/dereceleri oluşturmak (Diploma eki uygulamaları gibi),
- Yükseköğretimde lisans ve yüksek lisans olmak üzere iki aşamalı derece sistemine geçmek,
- Avrupa Kredi Transfer Sistemini (European Credit Transfer System, ECTS) uygulamak,
- Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının hareketliliğini sağlamak,
- Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri oluşturmak,
- Yükseköğretimin Avrupa boyutunu geliştirmek.

2005 yılında ise Norveç'in Bergen kentinde düzenlenen konferans ile 2007 yılına kadar; yükseköğretim kurumları için Kalite Güvencesi Standartları ve Uygulama Prensipleri'ne yönelik uygulamalar, Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Uygulamaları, ortak yükseköğretim programları ve yükseköğretimde esnek öğrenim yolları oluşturulması hedef olarak belirlenmiştir (YÖK, 2022). Bu süreçlerin bir uzantısı olarak üye ülkeler yükseköğretim sistemlerinde şeffaflık, tanınma ve hareketliliği artırma amaçlarıyla, 2010 yılına kadar yükseköğretimde ulusal yeterlilikler çerçevesi geliştirmeyi taahhüt etmiştir. Ulusal yeterlilikler çerçevesi, ulusal düzeyde ülkelerin toplumsal, kültürel ve ekonomik gerçeklerine en yakın tanımları içeren, ülkelerin yükseköğretim kurumları tarafından kabul gören ve uygulanabilen, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen derecelerin verilebileceği bir sistemdir. Türkiye'de yükseköğretimde tüm yeterlilikler, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ile ölçülmektedir ve yükseköğretim alanında yeterlilik, herhangi bir yükseköğretim derecesini başarı ile tamamlayan bir kişinin neleri bilebileceği, neleri yapabileceği ve nelere yetkin olacağını ifade eder. Ayrıca, YÖK tarafından geliştirilen Türk Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi, yükseköğretim ile kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve yeterlilikleri tarif eden, önemli kalite güvence çalışmaları arasında yer almaktadır (Çabuk, 2018). TYYÇ'nin Yükseköğretim için önemi aşağıdaki gibidir (TYYÇ, 2022):

- Öğrenme çıktılarına dayalı açık tanımlamalar sunar,
- Yeterliliklerin amaçlarını açık hale getirir,
- Farklı yeterliliklerin birbirleri ile ilişkilendirilebilmelerini sağlar,
- Düzeyler arasında ilerlemeyi sağlar,
- Eğitim için ulusal modern bir çerçeve sunar,
- Yeterliliklerin anlaşılması, düzenlenmesi ve geliştirilmesine olanak sağlar,
- Yeni yeterliliklerin tasarlanabilmesi için bir içerik sunar ve güncellenmesini kolaylaştırarak değişen ihtiyaçlara göre yeni yeterliliklerin geliştirilmesine katkıda bulunur
- Yeterliliklerin tüm paydaşlar için rollerini ve yararlarını göstererek, paydaşların bilincini yükseltir.

TYYÇ ile yükseköğretimde 5. Düzey (önlisans), 6. Düzey (lisans), 7. Düzey (yüksek lisans) ve 8. Düzey (doktora) olmak üzere 4 farklı düzeyde temel yeterlilikler belirlenmiştir. Yükseköğretim kurumlarındaki lisans programları (6. Düzey) için belirlenen temel yeterlilikler Tablo 2'de verilmektedir.

TYYÇ ile yeterlilikler çerçevesinin yanında temel alanlara göre de yeterlilikler belirlenmiştir. Peyzaj mimarlığı programı temel alanlar bakımından Mimarlık, Planlama ve Tasarım temel alanı ile Ziraat, Orman ve Su Ürünleri temel alanı içerisinde yer almaktadır. Dolayısıyla aynı

öğretim programı için iki farklı alan yeterliliği bulunmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de yükseköğretimdeki peyzaj mimarlığı lisans programları bağlı buldukları fakülterlere göre temel alanlara dahil olmakta ve program yeterlilikleri de bu temel alanlar çerçevesinde oluşturulmaktadır.

Tablo 2. Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) 6. Düzey (Lisans Eğitimi) Yeterlilikleri (TYYÇ, 2022)

BİLGİ Kuramsal Olgusal	-Alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olma.
BECERİLER Bilişsel Uygulamalı	-Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilme. -Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak verileri yorumlayabilme ve değerlendirebilme, sorunları tanımlayabilme, analiz edebilme, araştırmalara ve kanıtlara dayalı çözüm önerileri geliştirebilme.
Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	-Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme. -Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözmek için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilme. -Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.
Öğrenme Yetkinliği	-Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme, -Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme. -Yaşamboyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.
YETKİNLİKLER	-Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme. -Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme.
İletişim ve Sosyal Yetkinlik	-Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme. -Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü B1 Genel Düzeyi’nde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme. -Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.
Alana Özgü Yetkinlik	-Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme. -Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.

Bu çalışmanın amacı; Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Peyzaj Mimarlığı bölümünün akreditasyon çalışmalarının bir parçası olarak gerçekleştirdiği program çıktıları belirleme, güncelleme ve ölçme-değerlendirme süreçlerini incelemektir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmanın materyalini, Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı (AÜPM) bölümünün kalite ölçme ve değerlendirme süreçleri kapsamında gerçekleştirdiği program çıktıları belirleme, güncelleme ve ölçme-değerlendirme çalışmaları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, AÜPM' ye ait Kalite Komisyonu değerlendirme raporları, Akreditasyon Öz Değerlendirme Raporu ve Paydaş katılım toplantıları sonuç raporları incelenerek, program çıktılarının belirlenme, güncelleme ve ölçme süreçleri değerlendirilmiştir. Çalışma ile ayrıca program çıktıları ölçme süreçlerinin önemli bir parçası olarak, program çıktılarına ulaşma anketi gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada yöntem olarak niteliksel ve niceliksel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı veri toplama, analiz ve değerlendirmeye dayalı araştırma yöntemi kullanılmıştır (Denzin & Lincoln 2008; Özgeriş & Karahan 2021). Çalışmanın veri toplama aşamasında program çıktılarının belirleme, güncelleme ve ölçme-değerlendirme süreçleriyle ilgili veriler toplanmıştır. Ayrıca ölçme-değerlendirme süreçlerinin önemli bir bileşeni olarak program çıktılarına ulaşma anketi gerçekleştirilmiştir. Anketler 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır ve katılımcılardan her bir soru için ortalama puan elde etmek amacıyla 1 ile 5 arasında değişen puan vermeleri istenmiştir (Likert, Roslow & Murphy, 1934; Bayat, 2014; Özgeriş, 2020).

Anketler 2021-2022 akademik yılının sonlanmasının ardından mezuniyet aşamasına gelmiş (fiilen mezun olmuş ancak resmi olarak ilişkisini kesmemiş) öğrencilerle (39 kişi) programda görev yapan öğretim üye ve elamanlarına (11 kişi) yönelik olarak yapılmıştır. Bu iki gruba ek olarak program çıktılarına verilen puanların yıllara göre aldığı ortalama puanların değişimini değerlendirmek amacıyla 1. sınıf (17 kişi), 2. sınıf (36 kişi) ve 3. sınıf (25 kişi) öğrencileriyle de anket yapılmıştır. Anketlerin analizi IBM SPSS Statistics 20 programı ile gerçekleştirilmiştir. Anketlerin analizinde her program çıktısı (PÇ1, PÇ2, PÇ3,....., PÇ15) için öğrenci ve öğretim üyelerinin vermiş olduğu puanların ortalaması (OP) ve standart sapmaları (SS) belirlenerek, program çıktılarının ölçek ortalaması (PÇÖO) hesaplanmıştır. Bunun yanında program çıktılarına verilen cevapların mezuniyet aşamasındaki öğrenciler ile öğretim üyeleri arasında anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmek amacıyla bağımsız örneklem T testi (Independent-Samples T Test) yapılmıştır. T testine başlamadan önce sorulara verilen cevaplar için normallik testi gerçekleştirilerek (- 1,5) - (+1,5) aralığındaki skewness ve kurtosis değerlerinin normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır (Tabachnick & Fidell 2013).

BULGULAR

Bölüm Hakkında Genel Bilgiler ve Akreditasyon Süreci

Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 1990 yılında Ziraat Fakültesi bünyesinde kurulmuştur. Eğitim hayatına 1991 yılında 20 öğrenci ile başlayan bölüm, ilk mezunlarını 1995 yılında vermiştir. 1998 yılında öğrenci kontenjanı 30'a, 2006 yılında 40'a, 2018 yılına ise 80'e çıkartılmıştır. 2022 yılı dahil 28 dönem mezun veren bölüm bu süre içerisinde 750'nin üzerinde peyzaj mimarını mesleğe kazandırmıştır. Mimarlık ve Tasarım Fakültesinin 2010 yılında kurulmasının ardından Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2011 yılı içerisinde Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'ne aktarılmıştır. 9 profesör, 2 doçent, 5 araştırma görevlisi ve 2 öğretim görevlisinin

görev yaptığı bölüm, yüksek lisans ve doktora düzeyinde de eğitim vermektedir (Atauni, 2022a).

Bölümün akreditasyon süreci 2020 yılında başlatılarak, gerekli çalışma grubu ve komisyonlar oluşturulmuştur. 2021 yılı ocak ayı içerisinde Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneğine (PEMDER) akreditasyon başvurusunda bulunulmuştur. Başvuru işleminin ardından Öz Değerlendirme Raporunun hazırlanmasına başlanarak 7 genel ölçüt, 5 disipline özgü ölçüt altındaki toplamda 90 alt ölçüt kapsamında programın öz değerlendirmesi yapılmıştır. 2021 yılı ekim ayında 3 gün boyunca gerçekleştirilen PEMDER Peyzaj Mimarlığı Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu (PAK) Program Değerlendiricisi Takımının ziyaretiyle birlikte yaklaşık 14 aylık sürecin ardından Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 12.02.2024 tarihine kadar 2 yıl süreyle akredite edilerek, Türkiye’de akredite edilen ilk 5 Peyzaj Mimarlığı Programı arasında yer almıştır.

Program Çıktıları Belirleme, Güncelleme ve Ölçme-Değerlendirme Süreci

Bölümün program çıktıları Bologna sürecinin bir uzantısı olarak 2010 yılında belirlenmiştir. Daha sonra 2021 yılı mayıs ayında güncellenerek, 2021-2022 akademik yılı güz yarıyılı itibarıyla güncel program çıktıları uygulanmaya başlanmıştır. Bölümün güncellenen program çıktıları, bölüme ait öğretim amaçları doğrultusunda, TYYÇ ve PEMDER Disipline Özgü Yetkinliklerle ilişkili olacak şekilde paydaş katılımı süreciyle hazırlanmıştır. Güncellenen program çıktıları Tablo 3’te verilmektedir:

Tablo 3. Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Program Çıktıları

PÇ1	Mesleki etik ve sorumluluk bilinci
PÇ2	Estetik görüş ve estetik tasarım kabiliyeti
PÇ3	Peyzaj Mimarlığı mesleğinin ülke ve dünyadaki mevcut durumu ve tarihi gelişim sürecinin kavranması
PÇ4	Peyzaj kaynak değerlerini tanımlayabilme yeteneği ile kullanıcı taleplerini, ekonomik imkanları ve ekolojik koşulları dikkate alarak ekoloji tabanlı planlama ve tasarım yapabilme becerisi
PÇ5	Peyzaj mimarlığında kullanıma uygun bitkisel malzemeyi tanıma ve bu bitkilerin yetiştirilmesi, depolanması, peyzaj projelerine uygulanması ve uygulama sonrası bakım özelliklerinin kavranması
PÇ6	Çizim teknik ve becerilerinin kazandırılarak, oluşturulacak peyzaj projelerinin görsel açıdan zenginleştirilebilme yeteneği (çizim tekniği, sunum tekniği, maket oluşturma, boyama, kesit ve perspektif oluşturabilme)
PÇ7	Peyzaj çalışmalarında kullanılan yapısal malzemelerin tanınması, konstrüksiyon detaylarının çıkarılması ve peyzaj çalışmalarına aktarabilme yeteneği
PÇ8	Yapılacak peyzaj çalışmasına ilişkin maliyet oluşturabilme yeteneği
PÇ9	Peyzaj uygulamaları ve peyzajın gelecekte alacağı şekil bağlamında analiz ve sentez yaparak sorunlar karşısında çözüm getirebilme becerisi
PÇ10	Her türlü doğa koşullarında çalışabilme ve aplikasyon yapabilme yeteneği (arazi etüdü ve çevre analizi, planlama/tasarım projelerinin yapısal ve bitkisel aplikasyonu, bitkisel üretim, arazi plastiğinin gereksinimler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, bakım ve onarım)
PÇ11	Peyzaj mimarlığı çalışmaları ile ilgili bilgisayar ve bilişim teknolojilerini etkin biçimde kullanma yeteneği (Coğrafi Bilgi Sistemleri yazılımları, CAD yazılımları, 3D modellemeler, Ms Office)
PÇ12	Doğal kaynakların korunmasının önemi ve koruma statülerinin bilinmesi
PÇ13	Peyzaj mimarlığı mesleği ile ilgili mevzuata ve uluslararası sözleşmelere hakim olma
PÇ14	Bireysel ve multidisipliner çalışmalarda görev alma ve liderlik yapabilme yeteneği
PÇ15	Kendini ifade edebilme, sosyal iletişim ve hitap yeteneği

Bölümün güncellenen, program çıktıları PEMDER Disipline Özgü Yetkinliklere ait 5 ölçütü de ilişkilidir. Program çıktılarından PÇ2, PÇ3, PÇ4, PÇ5, PÇ7 ve PÇ9 peyzaj mimarlığı kuramı ve metodolojisi ölçütü; PÇ2, PÇ3, PÇ4 ve PÇ9 planlama, tasarım, yönetim ölçütü; PÇ2, PÇ5, PÇ6, PÇ7 ve PÇ10 yapısal ve bitkisel malzeme ölçütü; PÇ6 ve PÇ11 peyzaj mimarlığında bilgi teknolojileri ölçütü ve PÇ5, PÇ7, PÇ8, PÇ9 ve PÇ10 meslek pratiği ölçütüyle ilişkilidir.

Program çıktılarının güncellenmesiyle birlikte ders planı da revize edilerek, müfredata güncel program çıktılarıyla ilişkili dersler eklenmiştir.

Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde program çıktılarının ölçme ve değerlendirme süreçleri aşağıda verilen yöntemlerle gerçekleştirilmektedir:

- **1.Yöntem:** Her yıl programa devam eden öğrencilere yapılan öğrenci memnuniyet anketleri, mezuniyet aşamasına gelmiş öğrenciler ve öğretim üyelerine yönelik gerçekleştirilen program çıktılarına ulaşma anketi program çıktılarının ölçme ve değerlendirmesinde kullanılan bir yöntemdir.
- **2.Yöntem:** Programda uygulanan ara sınav, kısa sınav, ödev, sunum ve projeler ölçme değerlendirme sürecinde kullanılmaktadır.
- **3.Yöntem:** Öğrencilere bitirme projesi hazırlatarak eğitim-öğretim süreci boyunca kazandığı mesleki bilgi ve birikim değerlendirilmektedir.
- **4.Yöntem:** Staj süreçlerinde işverenlerin yaptığı geri bildirimlerle ölçme ve değerlendirme yapılmaktadır.
- **5.Yöntem:** Mezun olan öğrencilerin mezuniyet sonrasında iş bulabilmeleri ve o iş yerinde tutunabilmeleri ölçme-değerlendirmede kullanılan yöntemlerdendir.
- **6.Yöntem:** Grup çalışmalarına dayalı olarak öğrencilere peyzaj projesi, ödev çalışması, literatür taraması, sunum çalışması ve girişimcilik/toplumsal duyarlılık projeleri hazırlatarak program çıktılarının önemli bileşenlerinden olan sosyal yeteneklerin değerlendirilmesi yapılmaktadır.

Program çıktıları 2021 yılı mayıs ayı itibarıyla güncellenmiştir ve bundan sonraki süreçte program çıktılarının 3 yıl sonra (2024 yılı) güncellenmesine yönelik bir planlama yapılmıştır. Program çıktılarının güncellenmesinden Bölüm Kalite Komisyonu sorumludur. Kalite Komisyonu her yıl eğitim-öğretim yılının sonlanmasının ardından mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilere ve bölüm öğretim üyelerine program çıktılarına ulaşma anketi uygulamaktadır. Yapılan anket çalışmaları sonucunda mevcut program çıktılarında görülen eksiklik/yetersizlikler belirlenerek, eksiklik/yetersizliklerin giderilmesi için ilgili program çıktısıyla ilişkili derslerin öğretim üyeleri ders içerikleri, dersin öğretim yöntem ve teknikleri ile öğrenim kazanımlarının gözden geçirilmesi konusunda bilgilendirilmektedir. Bunun yanında tespit edilen yetersizlikler doğrultusunda ilgili program çıktılarının sağlanması için ders planına yeni dersler eklenerek müfredat güncellemeleri yapılmaktadır.

Ayrıca her 3 yıllık sürenin sonunda mezuniyet aşamasına gelmiş öğrenciler ve öğretim üyeleri ile program çıktıları güncelleme anketi yapılması tasarlanmıştır. Bu anketin sonuçlarına göre tekrar iç/dış paydaş toplantısı düzenlenerek program çıktılarının güncellenmesine yönelik bir metod belirlenmiştir. Program çıktılarının güncellenmesi için belirlenen 3 yıllık bir süreç, bilimsel ve/veya mesleki gerekliliklerin doğması durumunda daha erkene çekilebilmektedir.

Program Çıktılarına Ulaşma Anketi

AÜPM program çıktılarına ulaşma anketi, program çıktıları ölçme-değerlendirme süreçlerinin bir parçası olarak yürütülmektedir. Anketler mezuniyet aşamasına gelmiş (fiilen mezun olmuş ancak resmi olarak ilişkisini kesmemiş) öğrenciler, 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileri ile bölüm öğretim üyeleriyle gerçekleştirilmiştir. Anket katılımcılarının sayıları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Gruplara göre katılımcı sayıları

Katılımcı Grubu	Frekans (n)	Yüzde (%)
Öğretim Üyesi	11	8,6
Öğrenci	1.Sınıf	17
	2.Sınıf	36
	3.Sınıf	25
	4.Sınıf	39
Toplam	128	100

Anket katılımcılarının sorulara vermiş olduğu cevaplara göre program çıktılarının almış olduğu ortalama puanlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Program çıktıları ortalama puanları ve T Testi sonuçları

	1.Sınıf OP±SS	2.Sınıf OP±SS	3.Sınıf OP±SS	4.Sınıf OP±SS	Öğretim Üyesi OP±SS	T Testi p
PC1	3,1706±,51450	3,2778±,45426	3,2800±,45826	3,8462±,36552	3,9091±,83121	,811
PC2	2,5665±,88284	2,6667±,82808	3,0000±,00000	3,3077±,73104	4,0000±,77460	,009*
PC3	2,8706±,62426	3,0278±,69636	3,2400±,43589	3,3077±,46757	4,0000±,77460	,001*
PC4	3,1176±,60025	3,1111±,66667	3,5200±,50990	3,1538±,36552	3,7273±,1,10371	,119
PC5	3,3529±,70189	3,5278±,69636	2,8400±,1,17898	3,3077±,46757	4,0909±,83121	,011*
PC6	2,5029±,60634	2,5556±,96937	3,0000±,00000	3,4615±,75555	3,9091±,70065	,085
PC7	3,0588±,24254	2,7222±,56625	2,9600±,20000	3,4615±,75555	3,6364±,67420	,492
PC8	3,4118±,61835	3,3889±,68776	3,2800±,45826	3,1538±,36552	3,5455±,93420	,038*
PC9	3,0000±,71229	3,0000±,23905	3,2800±,45826	3,0000±,56195	3,9091±,83121	,005*
PC10	3,0000±,86603	3,3056±,46718	3,5200±,50990	3,4615±,75555	4,0000±,89443	,051
PC11	3,4059±,68599	3,3056±,46718	3,2400±,43589	3,4615±,75555	4,0909±,83121	,021*
PC12	2,5829±,70189	2,6944±,62425	2,7200±,45826	3,3077±,73104	3,1818±,98165	,643
PC13	3,2941±,58787	3,2778±,65949	3,0400±,20000	3,1538±,36552	3,9091±,70065	,005*
PC14	3,4671±,93148	3,5833±,76997	3,7600±,83066	3,3077±,46757	3,7273±,78625	,117
PC15	3,2059±,77174	3,2500±,43916	3,2800±,84261	3,3077±,46757	4,0909±,94388	,022*
PCÖÖ	3,0671±,45872	3,1130±,26848	3,1973±,29657	3,3333±,41210	3,8485±,68449	,035*

Tablo 5’e göre program çıktılarının tamamına (PC1....PC15) en yüksek puanı veren grup öğretim üyeleri olmuştur. Bununla beraber mezuniyet aşamasındaki öğrenciler gerek her bir program çıktısına gerekse de program çıktıların ölçek ortalamasına (PCÖÖ) ortalama puan olan üçün (3) üzerinde bir puan vermiş olmasına rağmen, öğretim üyelerinden daha düşük bir puan vermişlerdir. Program çıktıların ölçek ortalaması (PCÖÖ) bakımından ise sınıflar arasında en yüksek puanı 4. sınıflar, en düşük puanı 1. sınıf öğrencileri vermiştir.

Öğretim üyeleri ile 4. sınıf öğrencilerinin program çıktılarına vermiş olduğu puanlar arasındaki farklılaşmanın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını değerlendirmek amacıyla bağımsız örneklem T testi yapılmıştır. T testi sonucuna göre öğretim üyelerinin program çıktıları ölçek ortalamasına (PCÖÖ) vermiş olduğu puanlar mezuniyet aşamasındaki öğrencilere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır ($p=0,035<0,05$). Her iki katılımcı grup da program çıktılarına ortalama puanın üzerinde bir puan vermiş olmasına rağmen, puanların istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmasının bir nedeninin, anlamlı farklılıkların ortaya çıktığı PC2, PC3, PC5, PC8, PC9, PC11, PC13 ve PC15 olmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma Türkiye’de ulusal mesleki akreditasyona sahip ilk 5 peyzaj mimarlığı bölümünden biri olan Atatürk Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı (AÜPM) bölümünün program çıktıları belirleme, güncelleme ve ölçme-değerlendirme yöntemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Akreditasyon süreçlerinde değerlendirme ölçütlerinden biri program çıktılarıdır. PEMDER program çıktıları öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışlar olarak tanımlanmaktadır (PEMDER, 2022b). AÜPM bölümü program çıktıları 2011 yılında Bologna sürecinin bir uzantısı olarak belirlemiş ancak akreditasyon süreci başlatılana kadar herhangi bir güncelleme yapmamıştır. Akreditasyon sürecinin başlatıldığı 2020 yılında Bölüm Kalite Komisyonu, Akreditasyon ve Sürekli Yenilenme Komisyonu gibi komisyonlar oluşturularak, akreditasyon ölçütleriyle ilgili politika ve stratejileri içeren planlamalar ile ölçme ve değerlendirmeye yönelik süreç tasarımları gerçekleştirilmiştir. Program çıktıları belirlenmesi, ölçme-değerlendirme ve güncellenmesine yönelik planlamalar da bu kapsamda oluşturularak, 2021 yılı içerisindeki iç ve dış paydaş toplantılarıyla program çıktıları güncellenmiştir. AÜPM program çıktıları güncelleme metodolojisi kurumun (Atatürk Üniversitesi) ön gördüğü program güncelleme çalışmaları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir (Atauni, 2022b). Kullanılan metodoloji sadece program çıktıları değil aynı zamanda ders planı ve müfredat derslerinin öğrenim kazanımlarını da güncellemeyi içermesi bakımından modern ve bilimsel geçerliliği olan bir metodoloji olarak değerlendirilebilir. YÖKAK tarafından yükseköğretim kurumlarına yönelik değerlendirme çalışmaları da benzer yaklaşımları içermektedir (YÖKAK, 2022b). Bununla birlikte program çıktıları güncellenmesi için planlanan 3 yıllık süre doğru ve yeterli bir değerlendirme imkânı vermemektedir. Yükseköğretim kurumları İç Kalite Güvence Sisteminde programın mezun verme süresinin sonunda gerçekleştirilen izleme ve değerlendirme kapsamında mezunların hedeflenen yeterliliklere ulaşma düzeyi; program memnuniyeti, sektör görüşleri, istihdam verileri gibi paydaş görüşleri dikkate alınarak değerlendirilmekte ve programa ilişkin güncellemeler yapılmaktadır. Dolayısıyla program çıktıları güncellenmesi için bir dönem mezun verilmesi ve mezuniyet sonrası 1-2 yıllık izleme süreci yürütülerek program çıktıları güncellenmesi daha doğru olacaktır.

Program çıktıları ölçme-değerlendirme çalışmalarında kullanılan yöntemler ise yine kurumun ön gördüğü metodoloji doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu metodoloji, her yıl gerçekleştirilen program çıktılarına ulaşma anketi, öğrenci çalışmaları ve sınavlar dahil altı farklı değerlendirme yönteminden oluşmaktadır. Bu yöntemlerden biri olan program çıktılarına ulaşma anketi somut niceliksel veriler sağlaması ve bu verilere dayalı olarak bir değerlendirme yapma imkânı sunması bakımından önemlidir. Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen program çıktılarına ulaşma anketiyle, program çıktıları ölçek ortalamalarına tüm sınıfların ortalama puan olan üçün (3) üzerinde bir puan verdiği görülmektedir. Bununla birlikte sınıf ilerledikçe verilen puanlar da artmıştır. Bu durumun ders planındaki yıllara göre dengeli ders dağılımından kaynaklandığı söylenebilir. Aynı zamanda müfredat derslerinin program çıktılarıyla ilişkili olduğu ve yıllara göre program çıktıları belirtilen bilgi, beceri ve davranışları kazandırdığı şeklinde yorumlanmıştır.

Çalışmada program çıktılarına en yüksek puanı veren katılımcı grubu öğretim üyeleri olmuştur. Öğretim üyeleri ile mezuniyet aşamasındaki (4. Sınıf) öğrencilerinin vermiş olduğu cevaplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (PÇÖÖ-p=0,035<0,05). Bu

durumun sebeplerinden biri olarak her öğretim üyesinin yürüttüğü dersle ilişkili program çıktılarını öğrencilerin edindiğini düşünerek daha yüksek bir puan vermesi gösterilebilir. Öğretim üyeleri program çıktılarının kazandırılmasında en önemli katkıyı sunan paydaşlardır. Ancak program çıktılara ulaşma konusunda sunduğu değerlendirme doğru bir sonuç sağlamayabilir. Program çıktılarında belirtilen yetkinliklerin hangi ölçüde edinildiğini değerlendirmesi gereken paydaşlardan biri de mezun öğrenciler olmalıdır. Ancak AÜPM program çıktıları ölçme modelinde mezun öğrencilerin görüşüne başvurulmamaktadır. Objektif bir değerlendirme çalışma hayatına girmiş ve sektör içinde mesleki sorumluluk üstlenmiş mezun öğrencilerle mümkün olabilir. Nitekim Garip & Kalaycı (2022) Avustralya, Kanada, İngiltere ve ABD'deki bazı üniversitelerin program değerlendirme süreçlerini karşılaştırmalı olarak incelediği çalışmada öğrenciler, mezunlar, öğretim elemanları, bölüm idarecileri ile program değerlendirme konusunda ilgili kişi ve komisyonların incelenen üniversitelerin program değerlendirme süreçlerinde yer aldığını belirtmektedir. Fakat yine de bölüm içerisinde program çıktılara öğrencilerin hangi düzeyde ulaştığının ölçülmesi, tespit edilen yetersizliklerin değerlendirilerek tedbir geliştirilmesi, eğitimde kalite standardı oluşturma anlamında önemli bir adım olarak görülmelidir.

Peyzaj mimarlığı bölümleri mezunu öğrencileri, yükseköğretimde memnuniyetin ve kalitenin yeterli düzeyde olmadığını düşünmektedir (Gül, Örucü & Eraslan, 2011: 138). Kuşkusuz mezun öğrencilerin bu görüşünde çalışma hayatında karşılaştıkları mesleki problemlere karşı teorik ve pratik bilgi bakımından hissettikleri yetersizlik önemli bir yer tutmaktadır. Benzer şekilde Kaymaz & Hoşgör (2018) çalışmalarında özel sektörün genel olarak peyzaj mimarlığı lisans eğitimini yeterli bulmadıklarını belirtmektedir (Kaymaz & Hoşgör 2018:403). Değişen, gelişen ve sürekli güncellenen bilgi ve teknoloji dünyası sektörel değişimleri de beraberinde getirmektedir. Bu değişime ayak uydurabilen peyzaj mimarları yetiştirmek, mesleki eğilimleri ön gören bir program tasarımıyla mümkün olmaktadır. Bu nedenle programların kalite değerlendirmesi süreçlerinde mezun öğrencilerin de içinde yer aldığı öğrenci geri bildirimleri önemli bir yer tutmalıdır (Kaynak Altındüzgün & Çoşgun, 2020).

Bununla birlikte peyzaj mimarlığı eğitimi veren bölümlerin mesleki bilgi ve becerilere sahip mezunlar verebilmesi kalite standartlarının oluşturulması ile mümkündür (Artar & Dal, 2020). Oluşturulan kalite standartlarının sistematik bir biçimde izlenmesi ve gözden geçirilmesini sağlayan akreditasyon süreci (Kılıçaslan, 2020:17) ile kalite standartlarının sürdürülebilirliği garanti altına alınabilmektedir. Ancak, akreditasyon ile akademik içeriğin kalitesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Obadara & Alaka, 2013). Akademik içeriğin kalitesi güncel bilimsel bilgi ve teknolojiler ile sektörel gelişmelerin eğitim-öğretimde yer bulmasını ve öğrencilerin mezuniyet sonrası iş hayatına hazır olmasını sağlayacak olan program yeterlilikleriyle mümkündür (Lawson & Roy, 2022).

Sonuç olarak çalışma ile,

- Akreditasyon süreçlerinin peyzaj mimarlığı eğitimine yönelik belirli standartların oluşturulması ve eğitim kalitesinin ölçme-değerlendirme metotlarıyla sürekli olarak izlenerek tedbir geliştirilmesi konusunda öncü bir rol oynayabileceği,
- Program çıktılara hangi düzeyde ulaşıldığını değerlendirmede sadece öğretim üyesi ve mezuniyet aşamasındaki öğrencilerin görüşlerine dayanarak yapılan bir ölçme işleminin yetersiz olacağı ve

• Program çıktılarında ulaşma anketlerinde programdan mezun olmuş ve en az 1-2 yıl sektörde çalışma deneyimine ulaşmış mezunların da görüşlerine başvurulması gerektiği değerlendirilmiştir.

YAZAR KATKILARI

Mustafa ÖZGERİŞ: Çalışma konusunun seçilmesi, makalenin kurgulanması, yöntem seçimi, analizlerin yapılması ve yorumlanması, makalenin yazımını sağlamıştır. **Serkan ÖZER:** Çalışma konusunun seçilmesi, verilerin yorumlanması, makalenin yazımı.

FİNANSAL DESTEK BEYANI

Çalışma için herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

ETİK KURUL ONAYI

Bu çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.

KAYNAKLAR

- Aktan, C. C., & Gencel, U. (2010). Yüksek öğretimde akreditasyon. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.
- Alaca, N., & Kaba, H. (2022). Program Çıktılarının Mezunlar Tarafından Algılanan Karşılama Düzeyi, Eğitim ile İş Memnuniyetlerinin ve İş Bulma Sürelerinin Mezuniyet Yıllarına Göre Karşılaştırılması: Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 166-190.
- Atauni, (2022a). <http://birimler.atauni.edu.tr/peyzaj-mimarligi-bolumu/tarihce/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- Atauni, (2022b). <https://egitimkoordinatordugu.atauni.edu.tr/wp-content/uploads/2022/05/ATAUN%C4%B0-%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M-PROGRAMI-GEL%C4%B0%C5%9ET%C4%B0RME-%C4%B0ZLEME-VE-DE%C4%9EERLEND%C4%B0RME-KILAVUZU-15.04.2022-1.pdf> (Erişim Tarihi: 12.06.2022).
- Arsal, Z. (2021). Program Çıktılarının Kaynakları/ Türkiye Yüksek Öğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇÇ) Program Çıktısı Yazımı. <http://bologna.ibu.edu.tr/img/tycc.pdf> (12.06.2022).
- Bayat, B. (2014). Uygulamalı Sosyal Bilim Araştırmalarında Ölçme, Ölçekler ve Likert Ölçek Kurma Tekniği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16 (3), 1-24.

- Artar, M., & Dal, İ. (2020). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Tanınırlık ve İngiltere’de Programların Akreditasyon Süreci. *PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi Özel Sayı* (2020), 67-74.
- Çabuk, S.N. (2010). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon: Ülkesel Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.
- Çabuk, N. (2018), Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 9-19.
- Denzin, N.K., & Lincoln, Y.S. (2008). *The Landscape of Qualitative Research*. Sage Publications, London, 615 pages.
- Dinler, E., Kocamaz, D., Badat, T., Bayramlar, K., & Yakut, Y. (2020). Öz Değerlendirme Raporu Hazırlık Süreci: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Örneği. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:3, 229-238*.
- Doğan, İ. (1999), Eğitimde Kalite ve Akreditasyon Sorunu: Eğitim Fakülteleri Üzerine Bir Deneme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 5 (4).
- Fredriksson, U. (2004). Quality education: the key role of teachers, International Conference on Education. 47th Session, 8-11 September 2004, Geneva.
- Garip, G., & Kalaycı, N. (2022). Yükseköğretimde Program Değerlendirme: ABD, Avustralya, İngiltere ve Kanada Yükseköğretim Sistemlerinden Bazı Uygulamaların Karşılaştırmalı Analizi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 140-163.
- Gül, A., Örucü, Ö.K., & Eraslan, Ş. (2011). Mezun Peyzaj Mimarlarının Eğitim ve Öğretimden Beklentileri. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 2011 (12), 131-140.
- Harden, R.M., Crosby, J.R., Davis, M.H., & Friedman, M. (1999). Part 5 From Competency to Metacompetency: A Model for The Specification of Learning Outcomes. *Outcome-based*, 21(1), 546-552.
- Kaymaz, I., Hoşgör, E. (2018). Özel Sektörün Peyzaj Mimarlığı Lisans Eğitiminden ve Mezunlarından Beklentileri. *Turkish Journal of Forestry*, 19(4), 403-412.
- Kaynak Altıngüzgün, H.G., & Çoşgun, M.D. (2020). Peyzaj Mimarlığı Öğretim Programlarının Kalite ve Akreditasyon Süreçlerine Öğrenci Katılımı. *PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi, Özel Sayı* (2020), 1-9.
- Kılıçaslan, Ç. (2020). Yükseköğretimde Akreditasyon. *PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi Özel Sayı* (2020), 10-18.
- Lawson, G., & Roy, S. (2022). Learning and teaching academic standards in landscape architecture. *Landscape Research*, DOI: 10.1080/01426397.2022.2089640.
- Likert, R., Roslow, S., & Murphy, G. (1934). A Simple and Reliable Method of Scoring The Thurstone Attitude Scales. *The Journal of Social Psychology*. Doi: 10.1080/00224545.1934.9919450
- Obadara, O.E., & Alaka, A.A. (2013). Accreditation and Quality Assurance in Nigerian Universities. *Journal of Education and Practice*, 4 (8), 34-41.
- Ogunode, N.J, & Samuel, A. (2022). Accreditation of Academic Programs in Public Universities in Nigeria: Challenges and Way Forward. *Electronic Research Journal of Social Sciences and Humanities*, 4 (II), 15-27.
- Özdemir, S., Acuner, İ.Ç., Akalın, A.A., Tanrıöver, Ö., İzbirak, G., & Ercan, S. (2018). Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Program Çıktılarının Güncellenmesi: Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Süreci. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 17(52), 76-93.
- Özgeriş, M. (2020). Sakin Şehir Uzundere’nin Planlama ve Tasarım Uygulamaları Yönünden Sürdürülebilirliğinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Özgeriş, M., & Karahan, F. (2021). Kalkınma Odaklı Mekânsal Tasarım ve Uygulama Girişimlerinin Sürdürülebilirliğinin Değerlendirilmesi: Sakin Şehir Uzundere Örneğinde Bir Çalışma . *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 23 (1) , 45-58 .
- PEMDER, (2022a). <http://akreditasyon.pemder.org.tr/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- PEMDER, (2022b). <http://akreditasyon.pemder.org.tr/2022-belgeler/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- Romanowski, M.H., (2022). The idolatry of accreditation in higher education: enhancing our understanding. *Quality in Higher Education*, 28 (2), 153-167.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, 1061 p, Boston.
- TYYYÇ, (2022). <http://www.tyyc.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- UNESCO, (2022). <http://uis.unesco.org/en/topic/learning-outcomes> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- Ulker, N., & Bakioglu, A. (2019). An international research on the influence of accreditation on academic quality. *Studies in Higher Education*, 44 (9), 1507–1518.
- Uzun, O., Karadağ, A.A., Köylü, P., Gültekin, P., Uzun, K., & Yılmaz Kaya, M., (2020). Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünün Akreditasyon Durumunun Değerlendirilmesi. *PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, Özel Sayı (2020), 33-49.
- YÖK, (2022). <https://uluslararasi.yok.gov.tr/uluslararasilasma/bologna/temel-bilgiler/bologna-sureci-nedir> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- YÖKAK, (2022a). <https://yokak.gov.tr/akreditasyon-kuruluslari/akreditasyon-kuruluslari-nedir> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).
- YÖKAK, (2022b). <https://portal.yokak.gov.tr/makale/programlarin-surekli-izlenmesi-ve-guncellenmesi/> (Erişim Tarihi: 10.06.2022).